تحلیل و نقد مقالات کار آزمایی بالینی

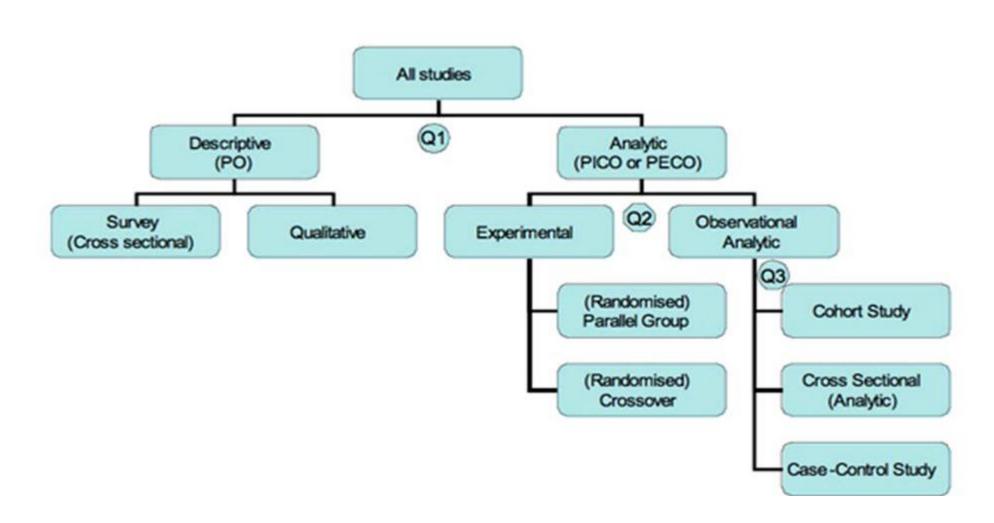
ارائه دهندگان

دکتر سید علیرضا جوادی نیا، دانشگاه علوم پزشکی سبزوار دکتر زهرا کشت پور املشی ، دانشگاه علوم پزشکی همدان دکتر لیلی تاپاک، دانشگاه علوم پزشکی همدان

پزشکی مبتنی بر شواهد چیست؟

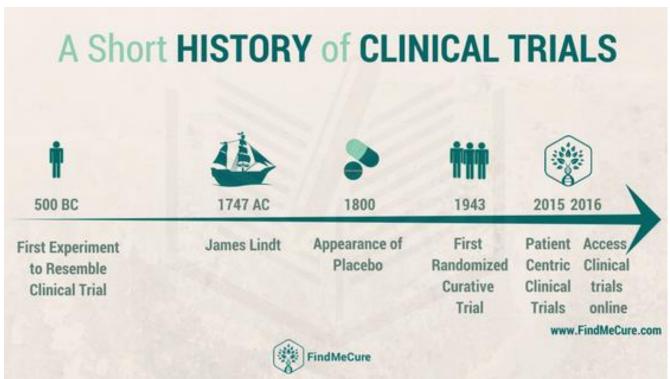
- پزشکی مبتنی بر شواهد (evidence based medicine)
- استفاده از بهترین شواهد موجود برای هدایت تصمیم گیریهای بالینی
- در تعریفی جامعتر EBM،استفاده مطمئن، دقیق و مدبرانه از بهترین مدارک موجود جاری در تصمیم گیری درباره مراقبت از تکتک بیماران است

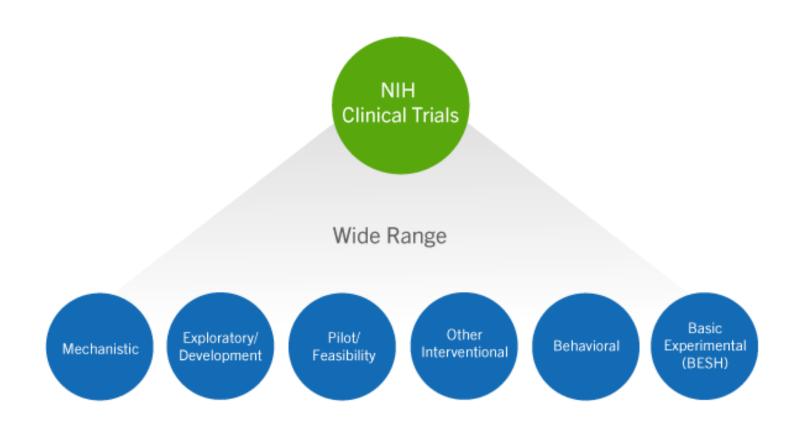

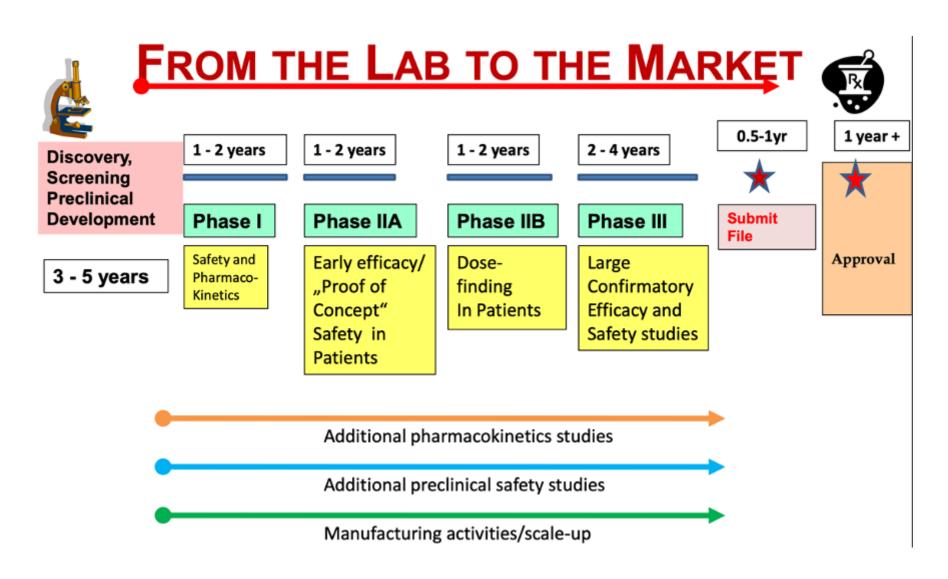

- داستان کوتاه RCTها...
- مطالعه کمبود وتامین سی (1747) James Lind

- در صورتی که پاسخ به هر کدام از این سوالات مثبت باشد، مطالعه مورد نظر یک کارآزمایی بالینی است...
  - ۱. آیا مداخله بر روی انسان در حال انجام است؟
- 7. آیا شرکت کنندگان به صورت آینده نگر به گروه های مطالعه تخصیص داده می شوند؟
  - 7. آیا هدف از مطالعه بررسی ارزیابی اثرات یک مداخله بر روی افراد مورد بررسی است؟
    - ۴. آیا اثر مورد سنجش یک پیامد رفتاری و یا مدیکال می باشد؟

• پس تدوین یک کارآزمایی بالینی صحیح و یا توانایی افتراق یک کارآزمایی بالینی مناسب از نامناسب از اهمیت بالایی برخوردار هست...

• در این جلسه ما به بررسی اصول پایه ای تدوین و بررسی کارآزمایی های بالینی می پردازیم

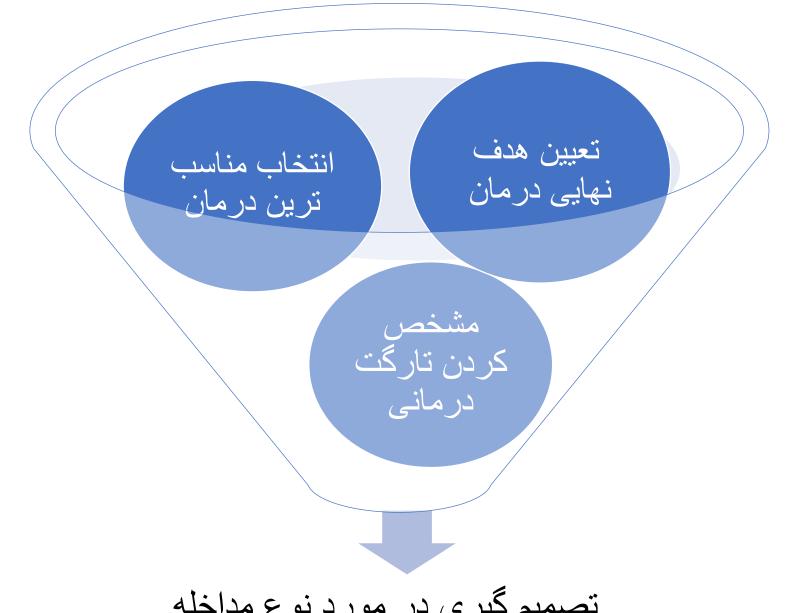
كارآزمايي باليني: اصول پايه اي

کار آزمایی بالینی: اصول پایه ای

- در مقوله بهداشت عمومی و کار بالینی، هدف کلی افزایش طول عمر، به تعویق انداختن ناتوانی و ارتقای سلامت افراد و جامعه از طریق روشهای پیشگیری و درمان است.
  - در برخی شرایط (به عنوان مثال سرطان)، هدف نهایی ازدرمان ممکن است الزاما افزایش عمر نیاشد
    - آنچه مهم است، انتخاب بهترین روش پیشگیری یا درمان برای رسیدن به این هدف است و مطالعات کارآزمایی بالینی، روشی قوی برای ارزیابی اثربخشی و عوارض مداخله مورد نظر است.

هدف اصلی کار آزمایی بالینی

- پیشگیری
  - درمانی
- تشخیصی
- مراقبت های حمایتی (و بازتوانی)
  - غربالگری
  - علوم پایه
  - آموزشی و مشاوره ای

تصمیم گیری در مورد نوع مداخله

ضروریات پروتکل

عنوان علمی کار آزمایی

- ذکر چهار جزء اصلی مطالعه یعنی PICO:
- Participant/population, Intervention, Comparison groups, Outcome
  - مطالعه کار آزمایی بالینی به زمان و مکان محدود نمی شود

A Randomized, Controlled, Parallel-Group, Trial on the Effects of ✓ Melatonin on Fatigue Associated with Breast Cancer and Its Adjuvant Treatments

طراحي مطالعه

- طراحی مطالعه شامل معرفی گروه های مطالعه و نحوه شکل دهی به آنها است
  - نحوه تصادفی سازی ، حجم نمونه ، و فاز کار آزمایی
- برای نمونه: کار آزمایی بالینی دارای گروه کنترل، با گروه های موازی ، دو سویه کور ، تصادفی شده، فاز ۲ بر روی ۱۰۰ بیمار. برای تصادفی سازی از فانکشن randنرم افزار اکسل استفاده شد.
  - زمینه ، محل انجام، نحوه انجام و روش کار

طراحي مطالعه

- فاز مطالعه:
- مطالعات فاز بمنظور تسهیل انجام کارازمایی هایی که در طی آن یک دارو برای اولین بار بر روی انسانها آزمایش می شود تعریف شده اند. این اقلام دارویی باید در دوزی کمتر از مقداری که اثر درمانی از آن انتظار می رود بکار برده شود و شرایط سم شناسی خاصی داشته باشد
- مطالعات فاز ۱مطالعاتی هستند که در طی آن dose limiting toxicityو سالعات معمولا آزمایش دارو از مقادیر tolerable dose اندازه گیری می شوند. در این مطالعات معمولا آزمایش دارو از مقادیر بسیار کم دارو و بر روی نمونه های سه نفری از داوطلبین شروع می شود و در صورت عدم بروز عارضه جدی مقدار دارو افزایش پیدا کرده و بر روی سه نفر دیگر آزمایش می شود و اینکار تا رسیدن به معیار های نامبرده شده در بالا ادامه پیدا می کند
- مطالعات فاز ۲ مطالعاتی هستند که معمولاً بر روی گروه کوچکی از بیماران داوطلب صورت می پذیرد و معمولاً هم گروه کنترل ندارند. این مطالعات با قصد ارزیابی ایمنی و اثر بخشی انجام می شود لکن ارزیابی ایمنی پررنگ تر است

طراحي مطالعه

- مطالعات فاز ۳ همان مطالعات كلاسيك كار آزمايي باليني هستند كه در آن حجم نمونه بايد نشان دادن اثر پيامد اوليه كافي باشد و بهتر است در آنها قاعده كورسازي و اختصاص تصادفي رعايت شده باشد. اين مطالعات حتما گزوه كنترل دارند و عموما حجم نمونه بالا دارند.
  - مطالعات فاز ۴ که به آنها post marketing surveillanceهم گفته می شود بعد از ورود دارو به بازار شکل داده می شوند و در آن بررسی ایمنی دارو در در از مدت و عوارض طولانی مدت دارو مد نظر است
- مطالعات هم ارزی زیستی یا بیواکی و الانس مطالعاتی هستند که در آن فارماکو کینتیک دارو در بدن داوطلب از طریق اندازه گیری حداکثر غلظت خونی و زمان رسیدن به حداکثر و طول مدت پاک شدن دارو از خون اندازه گیری می شود.

انتخاب افراد تحت مطالعه

• معیار انتخاب افراد باید بدقت (جامع و مانع) نوشته شود بگونه ای که اگر محقق دیگری بخواهد براساس این معیارها اقدام به نمونه گیری کند، به گروهی مشابه نمونه مورد مطالعه دست یابد.

شرایط عمده ورود به مطالعه قبل از تصادفی سازی

- شرایطی است که شرکت کنندگان باید حتما آنها را دارا باشند تا واجد شرایط برای شرکت در مطالعه شوند.
  - این شرایط تعریف کننده جامعه بزرگی است که اعضای آن بالقوه می توانند در مطالعه شرکت کنند مگر آنکه شرایط خاصی (شرایط عدم ورود) را داشته باشند که آنها را از شرکت در مطالعه باز بدارد.
    - سن و جنس

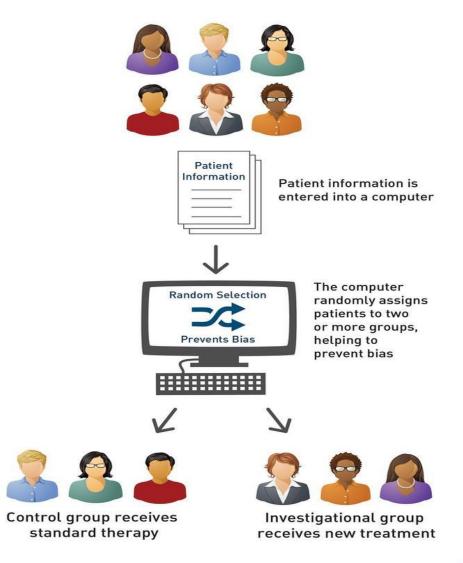
شرایط عمده عدم ورود به مطالعه قبل از تصادفی سازی

- وجود آنها سبب مى شود كه فرد را ازابتدا وارد مطالعه نكنيد
  - شرایط عدم ورود منفی شده شرایط ورود نیست
- از نوشتن معیار هایی که به وجود آمدن آنها در طول مطالعه سبب می شود که فرد از مطالعه خارج شود خودداری نمایید.

تصادفی سازی (تخصیص افراد به گروههای مداخله)

- اختصاص تصادفی به گروههای مداخله و کنترل:
- تخصیص تصادفی به این مفهوم که تعلق فرد مورد مطالعه به گروههای مطالعه، غیرقابل پیشبینی باشد.
- با تخصیص تصادفی، امید بیشتری به داشتن گروههای قابل مقایسه خواهیم داشت (هم از نظر فاکتورهای موثری که آن ها را می شناسیم و هم آن هایی که نمی شناسیم!) به شرط آنکه روش کار درست باشد و حجم نمونه هم قابل قبول باشد.
- در مورد مطالعاتی که تخصیص افراد در گروههای مطالعه با مکانیسم تصادفی و با روشهای درست تصادفی سازی (و نه شبه تصادفی) صورت می گیرد
- در صورتی که روش تخصیص در گروهها به صورت شبه تصادفی مانند تخصیص بر اساس روز تولد، زوج و فرد بودن و . . . باشد باید به عنوان اختصاص غیر تصادفی ذکر شود (تورش انتخاب؛ مثلا تخصیص بیماران بر اساس روز مراجعه به درمانگاه فرد و زوج)
  - اختصاص غیر تصادفی به گروههای مداخله و کنترل: در صورتی که تخصیص افراد در گروههای مطالعه به صورت غیرتصادفی صورت گرفته است

CLINICAL TRIALS RANDOMIZATION

تصادفي سازي

- انواع روشهای تخصیص تصادفی
  - پرتاب سکه!
  - جدول اعداد تصادفي
- Balanced block randomization
  - Stratified randomization •

√توضیح درباره پنهان سازی allocation concealment

جمع آوری داده ها

- روش جمع آوری داده ها باید برای تمام گروهها یکسان باشد.
- در جمع آوری داده ها، متغیر پیامد باید بخوبی تعریف شده باشد و در تمام گروههای مطالعه به یک شکل اندازه گیری شود
- نکته دیگر اینکه متغیرهای اثرگذار، اعم از متغیرهای پیشگویی کننده و متغیرهای مخدوش کننده باید به دقت از ابتدای مطالعه بررسی و جمع آوری شوند تا بتوان اثر انها را در زمان آنالیز داده ها بررسی کرد.

متغير پيامد

- شرح متغیر پیامد: شدت خستگی در پرسشنامه
- مقاطع زمانی اندازهگیری: ۴ هفته بعد از اتمام آخرین جلسه درمان ادجوانت
  - نحوه اندازهگیری متغیر :پرسشنامه خستگیBFI

جمع آوری داده ها

• همچنین باید از ابزارها و یا پیامدهای صحیح برای بررسی اثربخشی مداخلات استفاده شود

مثال از پیامد صحیح

• بررسی اثرات دو پروتکل شیمی درمانی در بیماران مبتلا به سرطان متاستاتیک پیامد progression free survival و در بررسی همان دو پروتکل در بیماران مبتلا به سرطان غیرمتاستاتیک overall survival و همچنین toxicity طولانی مدت ممکن است پیامدهای بهتری باشند

مثال از ابزار صحیح

• بررسی تاثیر دو پروتکل درمانی بر سطح افسردگی و اضطراب بیماران با استفاده از ابزار معتبر همچون آزمون افسردگی بک که در جامعه هدف اعتباریابی شده مناسب است

جمع آوری داده ها

• بطور معمول در ترایالها هر فرد شرکت کننده یک نمونه برای مطالعه فراهم می کند. اما در مواردی یک نفر می تواند ۲ یا بیشتر نمونه فراهم کند مثلا در مطالعه دو چشم یک چشم به عنوان کنترل عمل کند یا ن,احی مختلف پوست مداخلات متفاوت دریافت کنند

کورسازی

• جلوگیری از خطا های احتمالی (سوگرایی) در طول جمع آوری و ارزیابی داده ها

• کور سازی یعنی اینکه همه کسانی که در مطالعه دخیلند تصور کنند که همه شرکت کنندگان مداخله را دریافت کرده اند اگر چه عده ای دریافت نکرده باشند.

- عدم آگاهی فرد مورد مطالعه، درمانگر و یا فرد ارزیاب نسبت به اینکه در چه گروهی چه مداخله ای انجام گرفته؛ بخصوص اگر متغیری که می سنجید متغیر ذهنی (subjective) مانند سردرد و کمردرد و یا کیفیت زندگی و سطح خستگی باشد
  - به خصوص اینکه ممکن است دارونما نیز اثرات نسبی درمانی را القا نماید

كارآزمايي باليني...

Open Trial Single-billad Analyst Analyst Staff Patient Pahent Stoff Triple blind Double-blind Malyst Malyst Staff Patient Staff Patient

• انواع کورسازی

كارآزمايي باليني...

- مثال از کورسازی یک سو
- Effect of orange polarized light on post burn pediatric scar: a single blind randomized clinical trial
  - مثال از کورسازی دو سو
- A Randomized, Controlled, Parallel-Group, Trial on the Effects of Melatonin on Fatigue Associated with Breast Cancer and Its Adjuvant Treatments
  - مثال از کورسازی سه سو
- A triple-blinded, randomized, placebo-controlled trial to examine the efficacy of buspirone added to typical antipsychotic drugs in patients with chronic schizophrenia

• اطلاع ندادن به بیمار که در یک مطالعه شرکت کرده است به معنی کور نگه داشتن وی نیست بلکه یک خطای جدی اخلاقی است که کلیت قانونی بودن مطالعه را زیر سئوال می برد و آن را غیر قابل استناد می کند

• پلاسبو مداخله ای است که در ظاهر تمامی مشخصات مداخله اصلی را دارد لکن اثر آن را ندارد. مثلا در مداخلات دارویی پلاسبو ماده ای است که اندازه، ظاهر، رنگ، بو، مزه و قوام داروی اصلی را دارد اما ماده موثره آن را ندارد و بنابر این اثر داروی اصلی را ندارد.

اختصاص به گروههای مطالعه

- نحوه گروه بندی افراد یا واحدهای شرکت کننده درمطالعه
- زمانی که فقط یک گروه در مطالعه وجود دارد و کلیه شرکت کنندگان یک نوع مداخله را دریافت می کنند :"تنها" یا ""Single
- زمانی که گروههای مختلف مطالعه هر یک مداخله متفاوتی را دریافت می کنند: "موازی"
- اگر مطالعه بر روی افراد یکسان انجام می شود اما در قسمتهای مختلف بدن آنها دو یا چند مداخله انجام شود (مثلا یک مداخله بر روی چشم راست و مداخله دیگر بر روی چشم چپ) و هدف مقایسه این مداخلات باشد، در این صورت هم نوع "موازی" یا " " Parallelمناسب است
  - زمانی که افراد مطالعه یکی از دو یا چند مداخله مختلف را در فاز اول مطالعه دریافت می کنند و در مقاطع زمانی بعدی مداخلات دیگر را دریافت می کنند: "متقاطع" یا " Cross" " over"
  - زمانی که گروههای شرکت کننده در مطالعه، دو یا چند مداخله مستقل را به صورت یکی از حالات تک تک، ترکیبی از دو یا چند مداخله و یا بدون مداخله (گروه کنترل) دریافت می کنند:"فاکتوریال" یا ""Factorial

كارآزمايي باليني...

- مطالعه كارآزمايي باليني، برخلاف اسمش هميشه بر بالين بيمار انجام نمي شود.
- این نوع طراحی مطالعه بر روی افراد سالم بنام trial Field نامیده می شود مثل مطالعه واکسنها.
- و اگر برروی افراد جامعه انجام شود بنام trial based Communityخوانده می شود مثل مطالعه زیر:

The Well Woman Program: a community-based randomized trial to prevent sexually transmitted infections in low-income African American women.

Res Nurs Health. 2009 Jun;32(3):274-85.

کد ثبت در مراکز ثبت بینالمللی و کد اخلاق

بیایید از "بهترین شواهد" حمایت کنیم...

که خیلی بیشتر از صرفا خواندن مقاله است...

کار آزمایی بالینی: بررسی یک RCT

• ابزارها و چک لیست هایی که به بررسی یک کارآزمایی بالینی کمک می نمایند:

Dimensions of Trial Quality Measured by Assessment Tools

	Jadad	Delphi [*]	CONSORT*	Cochrane
Randomization	J1, J2, J6	D1a	C1, C8, C10	A
Masking	J3, J4, J7	D4, D5, D6	C11	D, E, F
Allocation Concealment		D1b	C9	В
Handling of Withdrawals and Dropouts	J5	D8	C13, C16	H, I, K
Measures of Variability		D7		
Pre-specified Analyses			C6	
Stopping rules			C7	
Statistical methods			C12, C17	
Baseline data		D2	C15	С
Address Multiplicity			C18, C20	

• ابزارها و چک لیست هایی که به بررسی یک کارآزمایی بالینی کمک می نمایند:

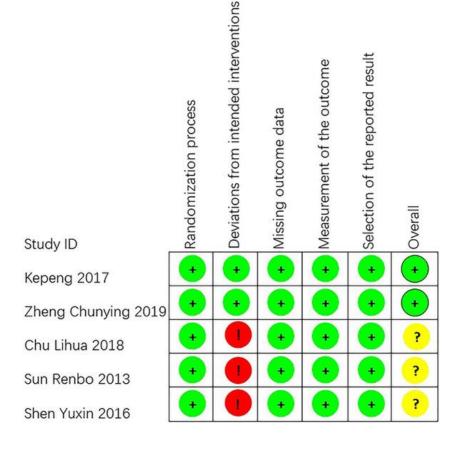
Dimensions of Trial Quality Measured by Assessment Tools

	Jadad	Delphi [*]	CONSORT*	Cochrane
Randomization	J1, J2, J6	D1a	C1, C8, C10	A
Masking	J3, J4, J7	D4, D5, D6	C11	D, E, F
Allocation Concealment		D1b	C9	В
Handling of Withdrawals and Dropouts	J5	D8	C13, C16	H, I, K
Measures of Variability		D7		
Pre-specified Analyses			C6	
Stopping rules			C7	
Statistical methods			C12, C17	
Baseline data		D2	C15	С
Address Multiplicity			C18, C20	

• سیستم امتیازدهی JADAD

Item	Score
Was the study described as randomized (this includes words such as randomly, random, and randomization)?	0/1
Was the method used to generate the sequence of randomization described and appropriate (table of random numbers, computer-generated, etc)?	0/1
Was the study described as double blind?	0/1
Was the method of double blinding described and appropriate (identical placebo, active placebo, dummy, etc)?	0/1
Was there a description of withdrawals and dropouts?	0/1
Deduct one point if the method used to generate the sequence of randomization was described and it was inappropriate (patients were allocated alternately, or according to date of birth, hospital number, etc).	0/-1
Deduct one point if the study was described as double blind but the method of blinding was inappropriate (e.g., comparison of tablet vs. injection with no double dummy).	0/-1

• سیستم امتیازدهی کاکرین

+ Low risk

? Some concerns

High risl

THE LANCET

Log in Register Subscribe Claim Q =

Eligible patients

Methods...

Patients

Eligible patients were women or men aged at least 18 years with invasive carcinoma of the breast (pT1–3, pN0–1, M0) following complete microscopic excision of the primary tumour by breast conservation surgery or mastectomy (reconstruction allowed), recruited in the UK from 47 radiotherapy centres and 50 referral centres. A protocol amendment on Feb 15, 2013, excluded the lowest-risk patients (aged ≥65 years, pT1, grade 1 or 2, oestrogen receptor [ER] positive, HER2 negative, pN0, M0) to increase the overall primary event rate. All patients had axillary surgery (sentinel node biopsy or axillary dissection); nodal radiotherapy was not allowed in the main study. Concurrent endocrine therapy or trastuzumab, or both, were permitted but not concurrent chemotherapy. For the patient-reported outcomes substudy all patients at participating centres were eligible. All patients who had breast conservation surgery were eligible for the photographic substudy at participating centres. A small number of patients who had had mastectomy were recruited into the photographic substudy to validate the scoring method in patients who had chest wall radiotherapy, but are not reported here because photographs were only available for 76 patients. All patients provided written informed consent.

Was the study described as randomized (this includes words such as randomly, random, and randomization)?

• Title....

Hypofractionated breast radiotherapy for 1 week versus 3 weeks (FAST-Forward): 5-year efficacy and late normal tissue effects results from a multicentre, non-inferiority, randomised phase 3 trial

Was the study described as randomized (this includes words such as randomly, random, and randomization)?

Methods....

Randomisation and masking

Patients were randomly assigned (1:1:1) to receive either 40 Gy in 15 fractions of 2 · 67 Gy; 27 Gy in five fractions of 5.4 Gy; or 26 Gy in five fractions of 5.2 Gy. A sequential tumour bed radiotherapy boost to the conserved breast was allowed, with centres required to specify boost intention and dose (10 Gy or 16 Gy in 2-Gy fractions) before randomisation. Randomisation was done by telephone or fax from the recruiting centre to the Institute of Cancer Research-Clinical Trials and Statistics Unit (ICR-CTSU), Sutton, London, UK, and used an inhouse bespoke trial-specific randomisation system setup by the ICR-CTSU IT team. Computer-generated random permuted blocks were used (block sizes 6 and 9), stratified by radiotherapy centre and risk group (high [age <50 years or grade 3] vs low [age ≥50 years and grade 1 or 2]). Treatment allocation was not masked to clinicians or patients.

Was the method used to generate the sequence of randomization described and appropriate (table of random numbers, computer-generated, etc)?

Methods....

Randomisation and masking

Patients were randomly assigned (1:1:1) to receive either 40 Gy in 15 fractions of 2 · 67 Gy; 27 Gy in five fractions of 5.4 Gy; or 26 Gy in five fractions of 5.2 Gy. A sequential tumour bed radiotherapy boost to the conserved breast was allowed, with centres required to specify boost intention and dose (10 Gy or 16 Gy in 2-Gy fractions) before randomisation. Randomisation was done by telephone or tax from the recruiting centre to the Institute of Cancer Research-Clinical Trials and Statistics Unit (ICR-CTSU), Sutton, London, UK, and used an inhouse bespoke trial-specific randomisation system setup by the ICR-CTSU IT team. Computer-generated random permuted blocks were used (block sizes 6 and 9), stratified by radiotherapy centre and risk group (high [age <50 years or grade 3] vs low [age ≥50 years and grade 1 or 2]). Treatment allocation was not masked to clinicians or patients.

Was the study described as double blind?

Methods....

Randomisation and masking

Patients were randomly assigned (1:1:1) to receive either 40 Gy in 15 fractions of 2 ⋅ 67 Gy; 27 Gy in five fractions of 5.4 Gy; or 26 Gy in five fractions of 5.2 Gy. A sequential tumour bed radiotherapy boost to the conserved breast was allowed, with centres required to specify boost intention and dose (10 Gy or 16 Gy in 2-Gy fractions) before randomisation. Randomisation was done by telephone or fax from the recruiting centre to the Institute of Cancer Research-Clinical Trials and Statistics Unit (ICR-CTSU), Sutton, London, UK, and used an inhouse bespoke trial-specific randomisation system setup by the ICR-CTSU IT team. Computer-generated random permuted blocks were used (block sizes 6 and 9), stratified by radiotherapy centre and risk group (high [age <50 years or grade 3] vs low [age ≥50 years and grade 1 or 2]). Treatment allocation was not masked to clinicians or patients.

Was there a description of withdrawals and dropouts?

Methods....

No formal interim analyses were done; accumulating data were monitored annually by the independent data monitoring committee. All analyses were performed on an intention-to-treat basis that included all patients

Assessment tools

- Methods...
  - Based on outcomes...

Assessments

Patients were assessed by clinicians for ipsilateral breast tumour relapse and late normal tissue effects at annual follow-up visits. Starting 12 months after trial entry, late-onset normal tissue effects in ipsilateral breast or chest wall (breast distortion, shrinkage, induration and telangiectasia; and breast or chest wall oedema and discomfort) were graded by clinicians on a four-point scale (none, a little, quite a bit, or very much), interpreted as none, mild, moderate, or marked. Symptomatic rib fracture, symptomatic lung fibrosis, and ischaemic heart disease were recorded. Clinical assessments of acute skin toxicity have been previously reported.¹⁵

In the patient-reported outcomes substudy, questionnaires were administered at baseline (before randomisation) and at 3, 6, 12, 24, and 60 months, including the European Organisation for Research and Treatment of Cancer QLQ-BR23 breast cancer module, body image scale, and protocol-specific questions relating to changes to the affected breast after treatment (including breast appearance changed, smaller, harder or firmer, and skin appearance changed). Patient assessments used a four-point scale (not at all, a little, quite a bit, and very much).

Outcomes

Methods...

Outcomes

The primary endpoint was ipsilateral breast tumour relapse, defined as invasive carcinoma or ductal carcinoma in situ presenting anywhere in the ipsilateral breast parenchyma or overlying skin or post-mastectomy chest wall, whether considered local recurrence or new primary tumour. Data on first regional relapse (axilla, supraclavicular fossa, and internal mammary chain), distant metastases, new primary cancer, and death were collected. Key secondary endpoints were late normal tissue effects assessed by clinicians, patients, and from photographs, and other disease-related and survival outcomes (locoregional relapse, distant relapse, disease-free survival, and overall survival; appendix p 29).

Statistical analysis